

Genel Bilgiler

Dersin Amacı

Dersin temel amacı, Türkçenin dünya dilleri arasındaki yerini tanımlamak; Türk dilinin kökeni, tarihsel gelişimi, dönemleri, dönem eserleri ve dil ilişkileri hakkında tespitlerde bulunmaktır.

Dersin İçeriği

Ders kapsamında Türk dilinin maruz kaldığı ses, yapı, anlam ve söz varlığı düzeyindeki değişim ve bu değişimin nedenleri ele alınır. Dilin çeşitli evreleri, bu evrelerde kullanılan yazı dilleriyle kaleme alınmış eserler ile bu eserler üzerinde yapılan çalışmalara değinilir. Türk dilinin tarihî metinleri ve şahsiyetleri tanıtılır.

Dersin Kitabı / Malzemesi / Önerilen Kaynaklar

Ercilasun, A. B. (2020). Başlangıçtan Yirminci Yüzyıla Türk Dili Tarihi. (21. Baskı). Ankara: Akçağ Yayınları. Akar, A. (2023). Türk Dili Tarihi –Dönem-Eser-Bibliyografya–. (18. Baskı). İstanbul: Ötüken Neşriyat. Caferoğlu, A. (1984). Türk Dili Tarihi I-II. İstanbul: Enderun Yayınları.

Planlanan Öğrenme Etkinlikleri ve Öğretme Yöntemleri

Anlatım (Düz Anlatım) Yöntemi Soru-Cevap Yöntemi Tartışma Yöntemi Harita ve Görsel Materyal Kullanımı Zaman Şeridi Oluşturma

Ders İçin Önerilen Diğer Hususlar

Çevrimiçi kaynakların etkili kullanımı önerilir. Akademik makale ve kitapların yanı sıra, dijital kütüphaneler ve eğitim platformları gibi çevrimiçi kaynakların etkili kullanımının öğrenme sürecini desteklemesi öngörülmür.

Dersi Veren Öğretim Elemanı Yardımcıları

Yardımcı öğretim elemanı bulunmamaktadır.

Dersin Verilişi

Yüz yüze

Dersi Veren Öğretim Elemanları

Dr. Öğr. Üyesi Ebru Kılıç Arş. Gör. Dr. Erdi Erbeden

Program Çıktısı

- Dünya dillerini tanıır, sınıflandırılmaları konusunda bilgi sahibi olur.
- Türkçenin dünya dilleri içindeki yerini tanımlar.
- Tarihî Türk yazı dillerinin dil bilgisel özelliklerini bilir.
- Türkçenin tarihî dönemlerine ait eserlerini, bunların müelliflerini, nüshalarını ve müstensihlerini tanıır.

Haftalık İçerikler

Hazırlık	Öğretim		
Sıra Bilgileri	Laboratuvar	Metodları	Teorik
Uygulama			
1			Tanışma Giriş Dersin Amacı Yöntemi Kaynaklar Sınavlar
2			Dünya Dilleri ve Dillerinin Sınıflandırılması Tipolojik (Morfolojik) Sınıflandırma Genetik (Jenealojik) Sınıflandırma
3			Türkçenin Dünya Dilleri Arasındaki Yeri Ural-Altay Dil Birliği Kuramı
4			Altay Dil Birliği Kuramı
5			Altay Dilleri, Yayılma Alanları ve Metinleri Moğol Dili Mançu-Tunguz Dili Kore Dili Japon Dili Türkçe
6			Yazılı Dönem Öncesi Türkçe ve Türkler Ön/ İlk Türkçe ve Ön Türkler
7			Ana Bulgarca-Ana Türkçe ve Türkler
8			Ara Sınav
9			Türkçenin İlk Yazılı Dönemi: Eski Türkçe Türk Kağanlığı (Tarih, Coğrafya) Köktürkçenin Dil Özellikleri Ses Bilgisi Biçim Bilgisi Söz Varlığı
10			Köktürk Yazıtları (Bulunuş, Deşifre) Köktürk Yazıtları Üzerine Çalışmalar
11			Eski Uygurlar (Tarih, Coğrafya) Eski Uygur Türkçesinin Dil Özellikleri Ses Bilgisi Biçim Bilgisi Söz Varlığı
12			Eski Uygurlardan Kalan Eserler Manici Çevreye Ait Metinler
13			Burkancı Çevreye Ait Metinler
14			Hristiyan ve Çevreye Ait Metinler Müslüman Çevreye Ait Metinler Diğer Metinler Eski Uygur Metinleri (Bulunuş) Metinler Üzerine Çalışmalar
15			Genel Değerlendirme

Aktiviteler	Sayısı	Süresi (saat)
Final	1	1,00
Vize	1	1,00
Ders Öncesi Bireysel Çalışma	3	14,00
Teorik Ders Anlatım	14	2,00
Ara Sınav Hazırlık	3	4,00
Final Sınavı Hazırlık	3	4,00
Ders Sonrası Bireysel Çalışma	2	10,00
Ödev	1	2,00

Değerlendirme

Aktiviteler	Ağırlığı (%)
Vize	40,00
Final	60,00

Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları Bölümü / ÇAĞDAŞ TÜRK LEHÇELERİ VE EDEBİYATLARI X Öğrenme Çıktısı İlişkisi

	P.Ç. 1	P.Ç. 2	P.Ç. 3	P.Ç. 4	P.Ç. 5	P.Ç. 6	P.Ç. 7	P.Ç. 8	P.Ç. 9	P.Ç. 10	P.Ç. 11	P.Ç. 12	P.Ç. 13	P.Ç. 14	P.Ç. 15	P.Ç. 16	P.Ç. 17	P.Ç. 18	P.Ç. 19	P.Ç. 20	P.Ç. 21	P.Ç. 22
Ö.Ç. 1																						
Ö.Ç. 2																						
Ö.Ç. 3	5	5	5	5	5	5				5												
Ö.Ç. 4	5	5			5	5				5												

Tablo :

- P.Ç. 1 :** Türklük bilimi kavramını tanımlayabilir, özelliklerini ve tarihî gelişimini açıklayabilir.
- P.Ç. 2 :** Türk dünyası kavramının tarihî gelişimi ve coğrafi sınırlarını bilir, Türk dünyasını oluşturan toplulukların tarihleri, günümüzdeki durumları ve bunların sosyo-kültürel ilişkileri hakkında bilgi sahibi olur.
- P.Ç. 3 :** Dil kavramını her yönüyle bilir, dilin incelenme yöntem ve disiplinlerini (dil bilimi, dil bilgisi, filoloji) tanıır ve çağdaş dil bilimi verileriyle Türk dilini inceleyebilir.
- P.Ç. 4 :** Çağdaş Türk dünyasının, yönlere göre güneybatı, güneydoğu, kuzeybatı ve kuzeydoğu şeklinde sınıflandırılan lehçe gruplarını ve edebiyatlarını tanıır ve bu grupların dil ve edebiyat açısından ayırt edici özelliklerini bilir.
- P.Ç. 5 :** Türk dili tarihini, ilk yazılı belgelerden çağdaş Türk lehçelerinin ortaya çıkışına ve günümüzdeki durumuna kadar olan dönemlerini kronolojik olarak ve eserleriyle birlikte bilir.
- P.Ç. 6 :** Tarihî Türk lehçelerinde farklı alfabelerle (Köktürk, Uygur, Arap vd.) yazılmış metinleri okuyabilir, açıklayabilir ve dil yönünden inceleyebilir.
- P.Ç. 7 :** Çağdaş Türk lehçelerinde farklı alfabelerle (Latin, Kiril, Arap vd.) yazılmış metinleri okuyabilir, açıklayabilir ve dil yönünden inceleyebilir.
- P.Ç. 8 :** Çağdaş Türk lehçelerinin ağızları hakkında bilgi sahibi olur, bu ağızlardan derlenen veya bu ağızlarla yazılan metinleri okuyabilir, açıklayabilir ve dil yönünden inceleyebilir.
- P.Ç. 9 :** Çağdaş Türk lehçeleri arasında aktarma yapabilir.
- P.Ç. 10 :** Çağdaş Türk lehçeleri ve edebiyatlarının tarihî dönemlerine ait eserleri ve yazarları bilir, bu metinleri inceler, yorumlar ve karşılaştırarak tartışabilir.
- P.Ç. 11 :** Çağdaş Türk edebiyatlarına ait eserleri ve yazarları bilir, bu metinleri inceler, yorumlar ve karşılaştırarak tartışabilir.
- P.Ç. 12 :** Türk boylarının sahip olduğu kültürel değerler ve halk edebiyatı ürünleri ile ilgili konularda gerekli bilgi, birikim ve duyarlılığa sahip olur.

- P.Ç. 13 :** Alanıyla ilgili gelişmeleri izler, problemleri tespit eder, bu problemlerin çözümüne yönelik gerekli verileri toplar, bu verilere göre sonuçları yorumlar ve gerektiğinde yaptığı çalışmaları ilgili kişi, kurum ve kuruluşlarla paylaşarak mesleki konulara katkıda bulunur.
- P.Ç. 14 :** Alanıyla ilgili edindiği kuramsal ve uygulamalı bilgileri yaşam boyunca; eğitim-öğretim, araştırma ve topluma hizmet alanlarında kullanır, çözümler ve uygular.
- P.Ç. 15 :** İlgili alanında veya toplumun diğer kesimleriyle sözlü ve yazılı iletişim olanaklarını kullanarak profesyonel düzeyde iletişim kurabilir ve böylece sahip olduğu bilimsel bilgiyi açık ve yetkin biçimde aktarabilir.
- P.Ç. 16 :** Disiplinler arası takım çalışması yapar.
- P.Ç. 17 :** Sahada derleme, gözlem ve anket çalışmaları yapar.
- P.Ç. 18 :** Beşeri bilimler alanında sosyal, kültürel hakların evrenselliğini destekler, sosyal adalet bilinci kazanır, tarihî ve kültürel mirasa sahip çıkar.
- P.Ç. 19 :** Kalite yönetim ve süreçlerine uygun davranır ve katılır.
- P.Ç. 20 :** Sanat ve spor konularına ilişkin bireysel yeteneklerini geliştirir.
- P.Ç. 21 :** Bilgisayar yazılımlarını ve iletişim teknolojilerini alanının gerektirdiği düzeyde kullanır.
- P.Ç. 22 :** Bir veya birden fazla yabancı dil kullanarak alana ait konularda meslektaşlarıyla iletişim kurabilir.
- Ö.Ç. 1 :** Dünya dillerini tanır, sınıflandırılmaları konusunda bilgi sahibi olur.
- Ö.Ç. 2 :** Türkçenin dünya dilleri içindeki yerini tanımlar.
- Ö.Ç. 3 :** Tarihî Türk yazı dillerinin dil bilimsel özelliklerini bilir.
- Ö.Ç. 4 :** Türkçenin tarihî dönemlerine ait eserlerini, bunların müelliflerini, nüshalarını ve müstensihlerini tanır.